

■ Ἐπὶ τῇ Ἑορτῇ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ (14 Ὁ΄)

**Ὁ Σταυρός,
«Ἰουδαίους μὲν σκάνδαλον,
Ἑλλησι δὲ μωρία»***

**«Οἱ Ὀρθόδοξοι δὲν μποροῦν νὰ ἀτενίζου
τὸν Σταυρὸ χωρὶς ἐκεῖ νὰ διακρίνου
τὴν μυστικὴ παρουσία τῆς Ἀναστάσεως»**

Λιάβαζα, πρὶν ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες, τὸ ἄρθρο ἑνὸς δημοσιογράφου, ὁ ὁποῖος ὑποτίθεται ὅτι ἀνέλυε τὶς αἰτίες παρακμῆς τῆς Χριστιανικῆς πίστεως στὸν σύγχρονο κόσμο. Δὲν νομίζω, ὅτι ἀπλουστεύοντας τὴν διατύπωσή του προδίδω τὸν λόγο του, ἀλλὰ ὁ συγγραφέας αὐτὸς καθιστοῦσε τὴν Ἐκκλησία, τὴν Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία (διότι δὲν φαινόταν νὰ γνωρίζει καμία ἄλλη καὶ δὲν ὑπαινισσόταν καθόλου τὴν Ὀρθοδοξία), σαφῶς ὑπεύθυνη γιὰ τὴν ἀποδυναμώση καὶ ἀπόρριψη τῆς Χριστιανικῆς πίστεως ἀπὸ τὸν κόσμο.

Διότι, ἔλεγε, ἀπὸ τὴν Ἀναγέννηση καὶ κυρίως ἀπὸ τὸν ΙΗ΄ αἰῶνα, αὐτὸ στὸ ὁποῖο ἀποβλέπει ὁ σύγχρονος κόσμος, τὸ πνεῦμα τῆς νεωτερικότητος, εἶναι νὰ μπορεῖ ὁ καθένας νὰ ἀπολαμβάνει τὶς ἡδονὲς καὶ τὶς χαρὲς αὐτοῦ τοῦ κόσμου χωρὶς ἄλλους περιορισμούς, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἐπιβάλλ-

λει ὁ Νόμος τοῦ Κράτους, ὁ ὁποῖος δὲν ἐπιτρέπει νὰ παρενοχλοῦμε ὑπερβολικὰ τοὺς ἄλλους. Ὁ ρόλος τῶν ἀστικῶν νόμων δὲν εἶναι νὰ περιφρουρήσουν μία ὑποτιθέμενη ἠθικὴ τάξη, ἀλλὰ ἀπλῶς νὰ ἐμποδίσουν ἐκεῖνον ποὺ ἐπιζητεῖ ἐλεύθερα τὴν ἱκανοποίηση ὅλων τῶν ἐπιθυμιῶν του, νὰ μὴν προκαλέσει σημαντικὴ βλάβη στοὺς ἄλλους.

Μὲ βάση λοιπὸν αὐτό, ἔλεγε, ὅτι ἡ Ἐκκλησία –θὰ μποροῦσε νὰ ἔχει πεῖ «τὸ Εὐαγγέλιο»– δὲν βρῆκε τίποτε ἄλλο νὰ προτείνει παρὰ [μόνο] τὴν καταπίεση τῶν πιὸ φυσικῶν ἐνστίκτων τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Χριστιανισμὸς, ὅπως ἔχει παρουσιαστεῖ μέχρι τώρα, εἶναι μία θρησκεία ποὺ πνίγει ὅλες τὶς χαρὲς τῆς ζωῆς, καὶ ποὺ δὲν διδάσκει παρὰ τὴν θλίψη καὶ τὴν αὐταπάρηση.

Καὶ προσθέτει, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν θὰ ξαναγίνει ἐλκυστικὸς καὶ δὲν θὰ ὑπάρχει περίπτωσις νὰ ἔχει μέλλον σὲ ἕναν κόσμον, ὅταν τὸν σημερινό, παρὰ μόνο ἕαν, ἐπὶ τέλους, συνειδητοποιήσουν οἱ Χριστιανοί, ὅτι οἱ ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ διατυπώθηκαν μὲ τρόπο ἀρνητικὸ, ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἔχουν γραφεῖ τὴν ἐποχὴ τοῦ Μωυσῆ, δύο χιλιάδες χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν δική μας ἐποχὴ. Αὐτὲς οἱ ἀρνητικὲς διατυπώσεις ἦταν ἀναπόφευκτες σ' ἕναν κόσμον ποὺ δὲν εἶναι σήμερα πιά δικός μας, ἀνήγγελλαν ὅμως ἤδη ἀπὸ τότε ἀπελευθέρωσις τοῦ ἀτόμου ἀπὸ τοὺς καταναγκασμοὺς καὶ τὴν καταπίεσις μιᾶς πρωτόγονης κοινωνίας. Θεωρούμενος ὑπὸ τὸ φῶς τῶν σημερινῶν μας γνώσεων, δὲν ἀποτελοῦν κατ' οὐσίαν παρὰ μία πρώτη διακήρυξις τῶν «ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων», καὶ αὐτὰ δὲν κάνουν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ τὶς ἀναμεταφράζουν στὴν γλῶσσα τοῦ σήμερα.

Ἄν ἔτσι ἐρμηνευθεῖ ὁ Δεκάλογος, ἔγραφε ὁ δημοσιογράφος, ἐναρμονίζεται πλήρως μὲ τὸν σύγχρονον κόσμον ποὺ ἀποβλέπει στὴν πλήρη ἀνάπτυξις τοῦ ἀτόμου, χωρὶς ἄλλο ὄριο παρὰ μόνο τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, ὑπεράνω τῶν ὁποίων δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχει κανένας ἄλλος νόμος. Ἐξάλλου, ὁ ἀτομισμὸς αὐτὸς δὲν ἀντιτίθεται καθόλου στὸν ἀλτροῦισμό, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸν πολλαπλασιασμὸ τῶν Μὴ Κυβερνητικῶν, ἀλλὰ καὶ ἄλλων Ὁργανώσεων ποὺ δὲν περιορίζονται ἀπὸ τὰ σύνορα.

Ἐλεγε ἀκόμη ὁ συγκεκριμένος συγγραφέας ὅτι χαίρεται ποὺ μέσα στὴν Ἐκκλησία, καὶ κυρίως μετὰ τὴν ἀπελευθερωτικὴ Β' Σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ (ἀπὸ τὴν ὁποία ἐξάλλου δὲν φαίνεται νὰ καταλαβαίνει πολλὰ πράγματα), ἀρκετοὶ Χριστιανοὶ κατανόησαν τὰ παραπάνω καὶ κατάλαβαν ἐπὶ τέλους,

ὅτι τὸ φεμινιστικὸ κίνημα, ἡ σεξουαλικὴ ἀπελευθέρωση, ἡ ἀποποινικοποίηση τῆς ἄμβλωσης, ἡ ὁμοφυλοφιλία, ἡ εὐθανασία ἀντιπροσωπεύουν ἐλευθερίες τοῦ ἀτόμου καὶ εἶναι ἀπολύτως συμβατὲς μὲ τὸν Χριστιανισμό, ὅπως αὐτὸς ἐπανερμηνεύεται ὑπὸ τὸ φῶς τῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Ἄνθρωπου.

Οἱ φωτισμένοι αὐτοὶ Χριστιανοὶ θὰ ἦταν πράγματι ἔτοιμοι νὰ ἀγωνιστοῦν γι' αὐτὴ τὴν τόσο ἀναγκαία ἐπανάσταση, ὥστε νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἐπιβίωση τῆς Ἐκκλησίας, τὴν πολυπόθητη ἐπιβίωση τῆς Ἐκκλησίας. **Γιὰ** νὰ τὴν σώσουν οἱ Χριστιανοὶ αὐτοί, οἱ σημερινοὶ προφήτες, ὑποστηριζόμενοι καὶ ἀπὸ τὰ Μέσα ἐνημερώσεως, πρέπει νὰ ὀργανωθοῦν σὲ ὁμάδες πίεσης ἰσχυρὲς τόσο, ὥστε νὰ ἀναγκάσουν τὴν ἱεραρχία νὰ πάψει νὰ ἐρμηνεύει κατὰ φανατικὸ τρόπο τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ, κάτι μὲ τὸ ὁποῖο τὸ μόνο ποῦ ἐπιτυγχάνει εἶναι νὰ φέρνει σὲ ἀντίθεση τὴν Ἐκκλησία μὲ τὴν νεωτερικότητα καὶ μὲ τοὺς νόμους τῶν Δημοκρατικῶν Κρατῶν.

* * *

Δὲν εἶναι ὅλα λάθος στὰ ἐπιχειρήματα αὐτά, διότι πιστεύω, ὅτι πράγματι ὁ συγγραφέας τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ διέκρινε σωστὰ μία ἀπὸ τὶς μεγάλες αἰτίες τοῦ συγχρόνου ἀθεϊσμοῦ.

Ἡ ἀπόρριψη τῆς Χριστιανικῆς πίστεως καὶ τοῦ Εὐαγγελίου δὲν ὀφείλεται στὸ γεγονός, ὅτι ὑπάρχουν ἀκαταμάχητες φιλοσοφικὲς καὶ ἐπιστημονικὲς ἀποδείξεις, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ὑπάρχει, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ πίστη αὐτὴ ζητᾷ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο νὰ ἀπαρνηθεῖ τὸ «ἐγώ» του, τὸν ἑαυτό του, καὶ ἀντὶ γιὰ τὶς γήινες χαρὲς, τὶς χαρὲς τῶν αἰσθήσεων, νὰ προτιμήσει τὶς πνευματικὲς ἐκεῖνες χαρὲς, τὶς ὁποῖες ὁ κοινωνιολόγος μας φαίνεται νὰ ἀγνοεῖ ἐντελῶς· ἡ πίστη αὐτὴ ζητᾷ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο νὰ προκρίνει ἐκείνη τὴν χαρὰ ποῦ θὰ ἀνακαλύψει ὅταν, ἀπὸ ἀγάπη γιὰ τὸν Θεὸ καὶ τὸν συνάνθρωπο, παύσει ἀκριβῶς νὰ ἀναζητᾷ τὴν χωρὶς ὄρια ἱκανοποίηση τοῦ «ἐγώ».

Εἶναι αὐτὸ τὸ σχεδὸν θεοποιημένο «ἐγώ», τὸ ὁποῖο, ὅ,τι καὶ νὰ λέμε μὲ τὸν ἕναν ἢ τὸν ἄλλο τρόπο, μᾶς ἐναντιώνει συνεχῶς μὲ τοὺς ἄλλους· γεννᾷ τὶς ἀντιθέσεις, τὸν ἀποκλεισμό, τὴν κριτικὴ καὶ τὴν ἐξέγερση. **Καὶ** αὐτὸ εἶναι ἀπολύτως συμβατό, εἶναι ἀλήθεια, μὲ τὴν συμμετοχὴ σὲ φιλανθρωπικὲς ἐκδηλώσεις, οἱ ὁποῖες ὅμως εἶναι ἀσύμβατες μὲ τὸ πνεῦμα τῆς φιλανθρωπίας πρὸς ὅλους καὶ τῆς ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης ποῦ ἐκτείνεται ἀκόμη καὶ στοὺς ἐχθρούς, ὅπως κηρύττει τὸ Εὐαγγέλιο.

Σκέπτομαι, για παράδειγμα, έναν τέτοιο ήγέτη μεγάλης ανθρωπιστικής οργάνωσης, που όμως αρνήθηκε κάθε βοήθεια στους πιο φτωχούς από τους επαναπατρισμένους στην Άλγερία, με την πρόφαση ότι ήταν «άποικιοκράτες». Παρόμοιες ιδεολογίες σκοτώνουν κάθε αληθινή έσωτερική και βαθιά πνευματική χαρά, την τέλεια χαρά, αυτήν που διέπει και την ίδια την Αγία Τριάδα και την οποία ήρθε ο Χριστός να μᾶς φέρει (προβλ. Ίω. ις' 22-24).

* * *

Πράγματι όμως, από τότε που ήλθε ο Χριστός, από τότε που πέθανε και αναστήθηκε για μᾶς, από τότε που οι Απόστολοι κήρυξαν την δια του Σταυρού σωτηρία, ο άνθρωπος τίθεται ενώπιον μιᾶς θεμελιώδους επιλογῆς.

• Πῶς θὰ νοηματοδοτήσει τὴν ὕπαρξί του; **Θ**ὰ ἔχει ὡς μέλημα τὴν δική του εὐημερία, τὴν ικανοποίηση τῶν ἐπίγειων ἐπιθυμιῶν του, τοῦ ἑαυτοῦ του, τοῦ «ἐγώ» του, μαζί με λίγο ἄλτρουϊσμό, ἀπαραίτητο γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ ζεῖ στὴν κοινωνία; **Ἦ** μήπως σκοπὸς τῆς ὕπαρξίς του θὰ εἶναι νὰ ἀπογυμνωθεῖ ἀπὸ ὄλο τὸ «ἐγώ» του, τὸν ἐγωκεντρικὸ ἑαυτό του, τὴν φιλαυτία του, καὶ νὰ δοθεῖ ἀπολύτως στὸν Θεὸ καὶ στὸν συνάνθρωπό του;

Πρόκειται γιὰ «Κοπερνίκειο» δίλημμα:

Ποιό εἶναι γιὰ μένα τὸ κέντρο τοῦ κόσμου, γύρω ἀπὸ τὸ ὁποῖο ὅλα περιστρέφονται; **Εἶ**μαι ἐγὼ ἢ κάποιος **Ἄ**λλος;

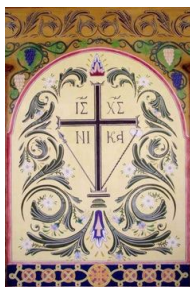
Ἦνας **Ἄ**λλος πὺν θὰ ἦταν, ἐξάλλου, κατὰ τρόπο μυστικὸ στὸ κέντρο τοῦ βαθύτερου ἑαυτοῦ μου, ἐπειδὴ θὰ τὸ εἶχα ἀδειάσει ἀπὸ μένα τὸν ἴδιο καὶ θὰ Τοῦ εἶχα παραχωρήσει τὴν θέση.

Ἦνας **Ἄ**λλος πὺν θέλησε νὰ μὲ κάνει ἕνα μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους, στὸ πρόσωπο τῶν ὁποίων ἀνακαλύπτω τὴν δική Του παρουσία.

Πρᾶγμα πὺν δὲν σημαίνει καθόλου, ὅτι θὰ ἔχανα τὴν ταυτότητα, τὴν προσωπικότητά μου, κάθε ἄλλο.

Ἄλλὰ ἡ ἀληθινὴ προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἔγκειται στὴν ἀναδίπλωση στὸν ἑαυτό του καὶ στὴν ἐναντίωση πρὸς τοὺς ἄλλους, στὴν ἀναζήτηση ὄλων ἐκείνων πὺν θὰ ικανοποιήσουν τὸ σαρκικὸ καὶ καθαρὸ γήινο «ἐγώ».

Ἀντιθέτως, τὸ πρόσωπο πραγματώνεται στὸ ἄνοιγμα πρὸς τὸν Θεὸ καὶ πρὸς κάθε ἄνθρωπο, στὴν κοινωνία μὲ τοὺς ἄλλους καὶ τὴν προσφορὰ τοῦ «ἐγώ». **Ἦ** ἀπάρνηση τοῦ ἑαυτοῦ, τὸ στήσιμο τοῦ Σταυροῦ στὸν πυρῆνα τῆς ζωῆς μας, μόνον αὐτὰ μποροῦν νὰ μᾶς δώσουν πρόσβαση στὴν πραγματικὴ χαρά,

στην τέλεια χαρά της ψυχής. **Ε**ίναι, θά ἔλεγα, οἱ δύο ὄψεις τοῦ ἴδιου νομίσματος.

* * *

Ὅχι! Τὸ Εὐαγγέλιο δὲν εἶναι спорέας λύπης, κατήφειας, ἀποθάρρυνσης, ἀπογοήτευσης· τὸ ἐν-τελῶς ἀντίθετο. **Κ**αὶ οἱ Ἅγιοί μας δείχνουν ἀκριβῶς σὲ πόση χαρά, σὲ πόση ἐσωτερικὴ ἀνθιση καὶ συναισθηματικὴ ὑγεία μποροῦν νὰ φθάσουν οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἔχουν πραγματικὰ ἀνταποκριθεῖ σ' αὐτὸ τὸ κά-λεσμα.

Γι' αὐτὸ εἶναι καλὸ νὰ διαβάζουμε καὶ νὰ ξαναδιαβάζουμε τοὺς Βίους τῶν Ἁγίων, γιὰ νὰ βλέπουμε πόσο ἡ ἐπιλογὴ ποὺ ἔκαναν, κατὰ τρόπο τόσο ριζικό, τοὺς ὁδήγησε στὴν ἀληθινὴ ἐν Κυρίῳ χαρά, στὴν ἀληθινὴ κοινωνία μὲ τὴν αἰώνια χαρὰ τῆς Ἁγίας Τριάδος, στὴν χαρὰ τοῦ Πατρός, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῶν Τριῶν διακριτῶν, ἀλλὰ ὁμοουσίων Προσώπων. **Ἐ**χουμε μεταξὺ τῶν Ἁγίων θαυμαστὰ παραδείγματα ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ φλογίζουν τὴν καρδιά μας καὶ νὰ ξυπνοῦν, νὰ ζωντανεύουν μέσα μας στὸν ἀπόλυτο βαθμὸ τὴν ἐπιθυμία νὰ βαδίσουμε στὰ ἔχνη τους καὶ νὰ μοιραστοῦμε τὴν χαρὰ τους.

Κάποτε μάλιστα, συγγραφεῖς ποὺ δὲν εἶναι Ὁρθόδοξοι, ἐπικρίνουν τοὺς Ὁρθοδόξους λέγοντας, ὅτι μιλοῦν πολὺ γιὰ τὴν Ἀνάσταση καὶ ξεχνοῦν τὸν Σταυρὸ καὶ τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ. **Ἀ**σφαλῶς ὄχι! **Ἀ**λλὰ οἱ Ὁρθόδοξοι δὲν μποροῦν νὰ ἀτενίζουν τὸν Σταυρὸ χωρὶς ἐκεῖ νὰ διακρίνουν τὴν μυστικὴ παρουσία τῆς Ἀναστάσεως, χωρὶς νὰ τὸν βλέπουν ἤδη μεταμορφωμένο ἀπὸ τὴν μυστικὴ παρουσία τῆς Ἀναστάσιμης χαρᾶς καὶ δόξας.

Ἡ ἀναστάσιμη αὐτὴ χαρὰ εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς, καί, ἂν μιλάμε γιὰ Σταυρὸ, γιὰ ἀποδοχὴ τῶν δοκιμασιῶν, γιὰ ἀπάρνηση, ἂν μιλάμε γιὰ ἄσκηση, ὅλα αὐτὰ δὲν ἀποτελοῦν αὐτοσκοπὸ, στόχο. **Ἀ**λλὰ εἶναι ὅλα αὐτὰ τὰ «ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ» μέσα ποὺ διαθέτουμε ἐδῶ κάτω, γιὰ νὰ ὑλοποιήσουμε τὸν θάνατο τοῦ «ἐγώ», διὰ τοῦ ὁποίου ἔχουμε πρόσβαση στὴν θεία χαρὰ, στὴν χαρὰ τῆς ὀλικῆς αὐτοπροσφορᾶς, γιὰ τὴν ὁποία μᾶς δημιούργησε ὁ Θεός, γιὰ τὴν ὁποία ἔπλασε τὸν κόσμο, ὥστε τὰ λογικά Του πλάσματα, οἱ ἄνθρωποι, μαζί μὲ τὰ καθαρὰ πνευματικά Του δημιουργήματα ποὺ εἶναι οἱ Ἄγγελοι,

μὲ ὅλη τὴν κτίση, νὰ μεταμορφωθοῦν ἐν δόξῃ κατὰ τὴν ἡμέρα
τῆς Παρουσίας Του καὶ νὰ εἰσέλθουν στὴν ἄληκτη αἰωνιότητα,
μέσα στὴν ἀνέκφραστη χαρὰ τῆς Ἁγίας Τριάδος.

**Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκεν.
Ἄμην!**

(*) π. Πλακίδας Deseille, Ἡ θεὰ τοῦ Ἀκτίστου, σελ. 185-193, ἐκδόσεις
«Ἔαρ», Ἰούλιος 2020. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.